

સંબંધો જાળવી રાખવા મામૂલી જૂઠ્ઠા બોલી શકાય?

બાળપણથી જ આપણને સાચું બોલવાની સલાહ આપવામાં આવે છે પરંતુ પછી બધાંને એ વાતનો અહેસાસ થવા માંડે છે કે વ્યવહારિક રીતે ઘણી વાર તદ્દન સાચું બોલવું શક્ય હોતું નથી. ક્યારેક નિકટની વ્યક્તિઓની ભાવનાને સન્માન આપવા તો ક્યારેક કોઈકના ઉદાસ મુડને ખુશ કરવા માટે થોડું જૂઠું બોલવામાં કંઈ ખોટું નથી. કલ્પના કરો કે સમાજમાં દરેક વ્યક્તિ અન્યો માટે બધું સત્ય બોલવા માંડે તો લોકોના પરસ્પરના સંબંધો કેવા હશે, લોકોના મનમાં એકબીજા માટે કેટલી ફરિયાદો હશે? ટૂંકમાં હંમેશાં કડવું સત્ય બોલવાની આદત ઘણી વાર સંબંધોમાં તિરાડ પાડી શકે છે એટલે જ્યાં શક્ય હોય ત્યાં સંબંધોને જાળવવા માટે મામૂલી જૂઠ્ઠાનો સહારો લેવો પડે તો એમાં આપણે સંકોચ ન અનુભવવો જોઈએ.

રક્ષાબંધનનો એક કિસ્સો, દર્શાવતી એક ઘટના હતી. એક ભાઈ બહેનને ઘરે જાય છે ત્યારે બહેન તેને પ્રેમથી ખીર ખવડાવે છે. ભાઈ બહેનને કહે છે કે ખીર બહુ સરસ બની છે મને પેક કરીને આપ. બહેન એને પોતાને માટે થોડી રાખવાનું કહે છે પરંતુ ભાઈ માનતો નથી અને બધી ખીર લઈ જતો રહે છે. બહેન જ્યારે કિચનમાં સાફસૂફી કરવા જાય છે તો ગેસની સામે ખાંડ બદલે મીઠાનો ડબ્બો જુએ છે અને તેને જાણ થાય છે કે એણે ખાંડને બદલે ભૂલમાં મીઠું નાખ્યું હતું. પોતાના ભાઈનું આવું જૂઠાણું જોઈ બહેન રડી પડી. આ કિસ્સો જણાવવાનો આશય માત્ર એટલો જ કે કોઈ નેક ઈરાદાથી બોલવામાં આવેલું

જૂઠાણું ઘણી વાર સત્ય કરતાં પણ વધુ ખૂબસૂરત હોય છે. કારણ કે આવું કરનાર વ્યક્તિ પોતાની ઈમેજની પરવા કર્યા વિના માત્ર પોતાનાની ખુશી માટે જૂઠું બોલે છે અને પાછળથી જ્યારે સ્વજનને ખબર પડે છે કે કોઈકે એની ભલાઈ માટે સત્ય છુપાવ્યું કે જૂઠું કહ્યું તો એ લોકોની નજરમાં એની ઈજ્જત વધી જાય છે. કોઈ પણ સંબંધ હોય એને જાળવવા માટે ઘણી વાર સત્ય જાણતાં હોવા છતાં લોકોએ મામૂલી જૂઠું બોલવું પડે છે.

સંતાનો અને તમારો વ્યવહાર

કેટલાંક બાળકોમાં આત્મવિશ્વાસની કમી હોય છે તો કોઈ અભ્યાસમાં નબળાં હોય છે. એમનું મનોબળ વધારવા માટે એમના દરેક પ્રયાસની પ્રશંસા કરવાની જરૂર હોય છે. શક્ય છે કે એ દરમિયાન એ કોઈ ભૂલ પણ કરે પરંતુ એ વખતે એને ટોકવાને બદલે પ્રોત્સાહિત કરવા જોઈએ કે તું બહુ સારું કરે છે, આ રીતે પ્રયત્નો ચાલુ રાખ. જો તમારું ટીનએજર ઘરેલું કાર્યોમાં તમને મદદ કરવાની કોશિશ કરે તો એની કોઈ ભૂલ થાય તો એને ટોકવાને બદલે શીખતી વખતે બધાંને જ ભૂલ થાય એમ કહી એનું મનોબળ વધારો. ખાસ કરીને જ્યારે બાળક કુર્કિંગ શીખતું હોય અને તમારા માટે કંઈ નવું બનાવે તો ભરાબર ન બન્યું હોય કે સ્વાદિષ્ટ ન હોય તો પણ એની પ્રશંસા કરો અને કહો કે હવે બીજી વાર કોશિશ કરશે તો આનાથી વધારે સારું બનશે.

પેઢીઓનું અંતર ઘટશે

જો તમારાં વૃદ્ધ માતાપિતા કે સાસુસસરા સાથે રહેતાં હોય તો એમની ભાવનાઓનો ખ્યાલ રાખવો બહુ જરૂરી છે. એમની કેટલીક આદતો તમને ન ગમે તો પણ નજરઅંદાજ કરો. દા.ત. એમણે તમને કોઈ ગિફ્ટ આપી જે તમને જરૂરી ન હોય કે નાપસંદ હોય તો પણ એની પ્રશંસા કરો અને થોડા સમય માટે પણ એનો ઉપયોગ ચોક્કસ કરો. એનાથી તમારા

તમારી અસહમતિ દર્શાવવાની સાથે એ કહો કે મારી જેમ તું પણ તારી જગ્યાએ સાચી છે, બે પેઢીઓ વચ્ચે વૈચારિક મતભેદ સ્વાભાવિક છે.

દામ્પત્યજીવન

પતિ-પત્નીના સંબંધોમાં પૂરી પારદર્શિતા હોવી જોઈએ એવું કહેવાય છે. એમણે માત્ર સાચું જ બોલવું જોઈએ, એકબીજાથી કોઈ વાત છુપાવવી ન જોઈએ, પાર્ટનરની ભાવનાઓની કદર કરવી જોઈએ એવું કહેવાય છે. પરંતુ ઘણી વાર સાચું બોલવાથી પાછળથી પસ્તાવું પડે છે. ક્યારેક જૂઠું બોલવું પણ જરૂરી છે. સંબંધમાં ઘણી વાતો એકબીજાને પસંદ નથી હોતી દા. ત. માની લો કે તમારા પાર્ટનરને તમારી ફેન્ડશિપ ગમતી નથી તો ક્યારેક તમે તમારા ફેન્ડને મળો તો જરૂરી નથી કે તમે તમારા પાર્ટનરને એ જણાવો. તમારા સંબંધમાં તમે પ્રામાણિક છો અને તમારે એ સાબિત કરવાની જરૂર નથી.

ઘણી વાર કેટલીક સંવેદનશીલ બાબતો હોય છે. તમને ખબર નથી કે તમારા પાર્ટનર સાચું સાંભળવા તૈયાર છે કે નહીં. નથી તમને ખબર કે એ શું પ્રતિક્રિયા આપશે. ત્યારે તમે તમારા ઈરાદામાં નેક હો તો મામૂલી જૂઠું બોલવામાં કંઈ ખોટું નથી.

મિત્રો

દોસ્તીના સંબંધોમાં પારદર્શિતા હોવી જરૂરી છે. જો ફેન્ડની કોઈ વાત ગમતી ન હોય તો એને નિખાલસતાથી કહેવી જોઈએ. છતાં મિત્રો સાથે વાતચીત દરમિયાન થોડી સાવચેતી રાખવી જોઈએ કારણ કે તમે તમારા દોસ્તના શુભચિંતક હો તો પણ ઘણી વાર એની સામે જૂઠું બોલવું પડે છે. જો તમારો ફેન્ડ ગંભીર રીતે બીમાર હોય તો સહાનુભૂતિ દર્શાવતી વખતે તું બહુ કમજોર લાગે છે એવું ન

સ્વજનોને બહુ ખુશી મળશે. આ વાતનું બીજું પાસું એ પણ છે કે જો તમે વરિષ્ઠ નાગરિક હો તો નવી પેઢીની ખાણીપીણી, પહેરવેશ, એમની જીવનશૈલી સાથે જોડાયેલી આદતોમાં આવનાર બધાં પરિવર્તનોને સહજતાથી સ્વીકારો. જો તમારી પૌત્રી શોર્ટ ડ્રેસ પહેરી પૂછે કે કેવો છે? ભલે તમને એના આઉટફિટ પસંદ ન હોય તો પણ એનું મન રાખવા તમારે એને કહેવું જોઈએ કે, “આ ડ્રેસમાં તું બહુ સરસ લાગે છે.” એ જ રીતે તમારા પરિવારના યુવાન સભ્યો ટ્રેડિશનલ વાનગીને બદલે કોન્ટિનેન્ટલ વાનગી તમને આપે તો એક વાર એ ટ્રાય જરૂર કરો. સ્વાદ નાપસંદ હોય તો પણ કહો કે, “સારી બની છે પરંતુ મારી ફુડ હેબિટ થોડી જુદી છે એટલે હું નહીં ખાઈ શકું.” લગ્ન, કરિયર અને ખર્ચ કરવા બાબતે યુવાનોનો દૃષ્ટિકોણ વડીલોથી અલગ હોય છે. એમની સાથે જ્યારે પણ આવા મુદ્દાઓ પર વાતચીત થાય ત્યારે રોકટોક કરવાને કે તેમની વાતો ખોટી સાબિત કરવાને બદલે

કહો.એની બીમારી અંગે વધુ વાતચીત ન કરો. ભલે તમે સાચા છો પરંતુ તેના મન પર નકારાત્મક અસર પડશે. એ પોતાને બહુ બીમાર માનવા લાગશે. એને બદલે “તારી તબિયત તો સુધરી છે. નિયમિત દવા અને ખોરાક લઈ ખુશ રહે, જલદી સારો થઈ જશે.” એવું કહો. તમારું આ જૂઠાણું સાંભળી ફેન્ડનું મનોબળ વધશે અને એ પણ સકારાત્મક વિચારશે.

સંબંધોની નજાકત સમજો

બધાંને જ પોતાનાં સગાંવહાલાં સાથે કોઈ ને કોઈ ફરિયાદ હોય છે પરંતુ બધાંને એકબીજાની જરૂર પણ પડે છે. બધાં સંબંધો બહુ નાજુક હોય છે અને બહુ સાવચેતીથી જાળવવા જરૂરી છે. તમે કોઈ ફક્કશનમાં ગયા હો અને ત્યાંનો કાર્યક્રમ કે ખાવાપીવાની વસ્તુઓ સારી ન હોય તો પણ એને નજરઅંદાજ કરી એની પ્રશંસા કરી એમનો આભાર માનો.